

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTRAS

Į S A K Y M A S
DĖL KOMPIUTERIŲ PROGRAMŲ NAUDOJIMO VALSTYBĖS VALDYMO
INSTITUCIJOSE IR ĮSTAIGOSE REKOMENDACIJŲ PATVIRTINIMO

2001 m. gegužės 9 d. Nr. 220
Vilnius

Vykdydamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. balandžio 11 d. posėdžio sprendimo „Dėl kompiuterių programų naudojimo valstybės valdymo institucijose ir įstaigose“ (protokolo Nr. 17, 10 klausimas) 1 punktą,

T v i r t i n u Kompiuterių programų naudojimo valstybės valdymo institucijose ir įstaigose rekomendacijas (pridedama).

VIDAUS REIKALŲ MINISTRAS

VYTAUTAS MARKEVIČIUS

PATVIRTINTA

vidaus reikalų ministro
2001 m. gegužės 9 d. įsakymu Nr. 220

KOMPIUTERIŲ PROGRAMŲ NAUDOJIMO VALSTYBĖS VALDYMO INSTITUCIJOSE IR ĮSTAIGOSE REKOMENDACIJOS

I. BENDROJI DALIS

1. Kompiuterių programų naudojimo valstybės valdymo institucijose ir įstaigose rekomendacijos (toliau – rekomendacijos) siūlo nustatyti valstybės valdymo institucijose ir įstaigose bei iš valstybės biudžeto finansuojamuose projektuose (toliau – institucijose) naudojamų kompiuterių programų tvarkymo sistemą ir kontrolę.

II. KOMPIUTERIŲ PROGRAMŲ NAUDOJIMAS

2. Siekiant užtikrinti autorių teises ginančių įstatymų laikymąsi ir įgyvendinti šias rekomendacijas, kiekvienos institucijos vadovas turėtų paskirti institucijos padalinį ar valstybės tarnautoją (toliau – atsakingas tarnautojas), atsakingą už kompiuterių programų apskaitą institucijoje.

3. Kiekviena institucija turėtų:

3.1. dalyvaujant kvalifikuotam institucijos personalui, nustatyti pradinį institucijos kompiuterių programų inventorių;

3.2. atlikti kompiuterių programų patikrinimus;

3.3. užbaigus kiekvienus kalendorinius metus, per 1 mėn. parengti suvestinę apie institucijoje naudojamas kompiuterių programas. Institucijos vadovo patvirtinta metinė suvestinė pateikiama Vyriausybės įgaliotai institucijai, išskyrus valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančias žinias;

3.4. esant galimybei, institucija gali naudotis automatizuota kompiuterių programų apskaitos sistema. Tokia sistema turi užtikrinti reguliarių įstaigos kompiuterių programų inventorizavimą;

3.5. informuoti esamus ir naujus institucijos valstybės tarnautojus apie kompiuterių programų autorių teises bei supažindinti su šiomis rekomendacijomis bei jų ir autorių teises ginančių įstatymų pažeidimų padariniais;

3.6. esant reikalui, organizuoti seminarus valstybės tarnautojams kompiuterių programų naudojimo, kompiuterių programų licencijų tipų, neteisėto kompiuterių programų naudojimo nustatymo ir prevencijos temomis.

4. Kompiuterių programų inventoriaus nustatymo tikslai:

4.1. duomenų apie esančią kompiuterinę techniką, jos prijungimą prie kompiuterių tinklo bei apie įdiegtas kompiuterių programas (į tai įeina ir kompiuterių programos, kuriomis naudojama per kompiuterių tinklą) surinkimas;

4.2. kompiuterių programų naudojimo trūkumų nustatymas;

4.3. valstybės tarnautojų mokymo dirbti su kompiuterių programomis trūkumų nustatymas;

4.4. esančių ir būsimų kompiuterių programų poreikių, atsižvelgiant į valstybės tarnautojų skaičių ir jų darbo poreikius, nustatymas. Atsakingas tarnautojas nuolat atlieka institucijos valstybės tarnautojų apklausą, kurios tikslas – nustatyti esamus ir būsimus kompiuterių programų poreikius.

5. Institucijos naudoja kompiuterių programas pagal tarptautinių sutarčių, Lietuvos Respublikos įstatymų ir konkrečių kompiuterių programų licencijų reikalavimus bei vadovaudamasi šiomis rekomendacijomis.

6. Kompiuterių programų įsigijimo tvarka:

6.1. prašymus dėl reikalingų kompiuterių programų įsigijimo bei atnaujinimo institucijos valstybės tarnautojai pateikia atsakingam tarnautojui, kuris, juos apibendrinęs, teikia institucijos vadovui svarstant metinį institucijos biudžetą;

6.2. jei institucijoje naudojamos nemokamos kompiuterių programos, joms taip pat turi būti pateikiamos licencijos (laikinos, tikslinės ir kt.) arba nurodomas gavimo šaltinis;

6.3. kompiuterių programos, jų atnaujinimai, pataisymai ir papildymai, įsigyti ar gauti nepranešus atsakingam tarnautojui, turi būti pristatomi jam. Atsakingas tarnautojas juos užregistruoja ir patvirtina, kad institucija turi atitinkamą licenciją naudotis minėta programa, jos papildymu, pataisymu ar atnaujinimu, arba praneša, kad institucija neturi teisės naudotis gauta kompiuterio programa;

6.4. institucija, rengdamasi įsigyti kompiuterinę programą, turi informuoti potencialius tiekėjus, kad jų pasiūlymuose būtų nurodytas kompiuterių programų licencijų skaičius ir kaina;

6.5. visos kompiuterių programos, įsigytos kartu su kompiuterine įranga, turi būti užregistruotos atsakingo tarnautojo, kuris patvirtina, kad institucija turi atitinkamą licenciją naudotis tokiu būdu įsigytomis kompiuterių programomis;

6.6. visas institucijos įsigytas kompiuterių programų licencijas, kompiuterines duomenų laikmenas ir dokumentaciją saugo tos programos valdytojas ir naudotojas.

7. Kompiuterių programų naudojimo tvarka:

7.1. perduodant kompiuterių programas kitai institucijai, jei tai leidžia licencija, kartu būtina perduoti ir tą licenciją;

7.2. institucijos valstybės tarnautojai turėtų naudotis kompiuterių programomis, kurios teisėtai įsigytos (yra licencijos, nemokamai įsigytoms nurodytas gavimo šaltinis), ir neturi teisės naudotis institucijai nepriklausančiomis kompiuterių programomis ir jas platinti institucijos kompiuteriniais tinklais;

7.3. naudoti iš informacinių laikmenų persirašytas ar kompiuteriniais tinklais iš interneto ar kitų šaltinių atsiųstas kompiuterių programas, kurios yra nemokamos su tam tikromis išlygomis („freeware“ arba „shareware“), galima tik gavus išankstinį atsakingo tarnautojo sutikimą;

7.4. pakeisti, papildyti ar ištrinti naudojamą programinę įrangą valstybės tarnautojai gali tik gavę išankstinį atsakingo tarnautojo sutikimą. Tai susiję ir su kompiuterių programomis, kurias leidžiama nemokamai modifikuoti bei naudoti („Open Source“);

7.5. naudojamą programinę įrangą pakeisti, papildyti ar ištrinti be išankstinio atsakingo tarnautojo sutikimo gali tik asmenys, paskirti administruoti kompiuterių tinklus ir prižiūrėti kompiuterių programų inventorių, arba asmenys, kuriems tai reikia atlikti nuolatos dėl jų darbo specifikos. Šie asmenys turi turėti atsakingo tarnautojo leidimą atlikti šiuos darbus ir apie padarytus pakeitimus informuoti atsakingą tarnautoją;

7.6. apibendrinta informacija apie kompiuterių programų poreikius taip pat teikiama Vyriausybės įgaliotai institucijai, atsakingai už informacinės visuomenės plėtrą (jei institucijos ar įstaigos nuostatai leidžia teikti tokią informaciją, t. y. jei ji nesudaro valstybės ar tarnybos paslapties);

7.7. institucijos valstybės tarnautojai turi teisę naudoti valstybės valdymo institucijos ar įstaigos viduje sukurtą programinę įrangą.

8. Institucijos vadovas nustato, kaip dažnai vykdyti kompiuterių programų patikrinimą, kuris skirstomas į pirminį, pagrindinį ir galutinį. Patikrinimų metu patikslinamas kompiuterių programų inventorių bei įvertinami kompiuterių programų poreikiai ateityje.

9. Pirminį patikrinimą sudaro visų kompiuterių programų licencijų surinkimas ir peržiūrėjimas.

10. Pagrindinį patikrinimą sudaro:

10.1. visų serverių, darbo stočių, kompiuterių išdėstymo identifikavimas;

10.2. kompiuterių programų identifikavimas kiekviename kompiuteryje. Į tai įeina: kiekvienos programos pavadinimo, versijos, leidėjo, serijos numerio nustatymas ir registravimas. Tuo atveju, jei programos licencija leidžia naudoti konkretų ar neribotą kompiuterių programų kopijų skaičių toje institucijoje, nurodyti serijos numerius nebūtina;

10.3. papildomų ir neatpažintų kompiuterių programų dalių aprašymas bei jų teisėtumo nustatymas;

10.4. kompiuterių programų, įdiegtų tinkle, naudotojų skaičiaus suderinimas su licencijose nurodytu naudotojų skaičiumi.

11. Galutinį patikrinimą sudaro:

11.1. patikrinimo rezultatų aprašymas;

11.2. mokymo bei švietimo priemonių taikymas, siekiant užkirsti kelią neteisėtam kompiuterių programų naudojimui.

12. Užbaigus kalendorinius metus, per 1 mėn. paruošiamas pranešimas apie kompiuterių programų naudojimą. Šis pranešimas pateikiamas institucijos vadovui.
